

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXXII.

Celovec, 7. rožnika 1913.

Št. 23.

Izdajalci!

V srce je morala zadeti vsakega Avstrijca vest, ki so jo prinesli listi zadnje dni z Dunaja oziroma iz Prage, da je polkovnik Redl, eden najvišjih častnikov, bil izdal Rusiji najvažnejše tajnosti avstrijskega vojaštva. Kako bi se nam godilo, ako bi se bila pričela vojska z Rusijo? Vsega seveda tudi Redl ni vedel, ali hudo je igrati, če nasprotnik pozna večino tvojih kart! Že dolgo je vojaška uprava zapazila, da so v Rusiji na vse avstrijske vojaške odredbe ob ruski meji takoj izvršili protiodredbe, in sicer na vsa važna vojaška naročila, ki se dajejo v Krakov ali v Prago. Vojaška uprava je torej morala vedeti, da je izdajalec ali v Pragi ali pa v Krakovu med višjimi častniki. Dalo se je na to zopet rezervatni ukaz v Krakov; ko na tega v Rusiji ni bilo zapaziti nobenega protigibanja, se je vedelo, da je izdajalec v Pragi. Vojaška uprava je dobivala tudi poročila in svarila iz Varšave, ki so zatrjevala, da mora biti izdajalec v generalnem štabu. Tako se je sum obrnil na polkovnika Redla. Pozvalo se ga je na Dunaj; mož ni vedel, za kaj da gre in je prišel z avtomobilom v hotel Klomser, kjer ga je čakala vojaška komisija, ki mu je predložila dokaze njegove krivde. Nekaj časa je trdovratno tajil, potem pa je priznal; pustili so ga še iti v kavarno, pisati nekaj pisem, potem pa so mu položili samokres na mizo in čakali v veži, dokler se mož ni ustrelil sam in tako končal nečastno svoje življenje.

Izdajalsko delovanje tega človeka je trajalo že deset let! Vjelo se ga je z lepo žensko, ki so mu jo poslali ruski vohuni. Ta ženska je bila v službi Rusije in je svojo službo izvrstno opravljala pri častniku, ki je bil znan podlež. Moral je biti znan, kajti izdajal je vsako leto nad 100.000 K; toliko denarja noben polkovnik nima, in vedeti so morali, da je le sin uradniške rodbine, da

torej z doma nima milijonov, ki bi jih mogel zapravljati. Kljub temu se je takemu človeku zaupalo prevažno mesto, od katerega je lahko odvisna srečna ali nesrečna vojska. Ali je visoka vojaška gospoda mogla misliti, da je lahkoživec, zapravljivec kedaj še bil vreden največjega zaupanja? In kako, ali zakaj se tega človeka ni postavilo pred sodišče, da se popolnoma izve, kdo je še deležen tega početja? Kako je mogla vojaška oblast mesto preiskave povzročiti hitri samomor, da s tem prepreči potrebne preiskave? Na to se bo morala izpregovoriti še v državnem zboru potrebna beseda. Takih gorostasnih reči bi seveda bilo najboljše prikriti, da jih svet ne izve. Ali v tem slučaju se ne sme nič prikrivati, dokler se krivcev ne izpozna in zatre do zadnjega. Avstrija je s ponosom gledala na svojo armado in ji je zaupala ter ji še zaupa. Avstrija tudi zanaprej zaupa v svoj častniški zbor — propalice se najdejo v vsakem stanu — ali noben stan propalic ne sme trpeti v svojih vrstah, marveč jih mora iztrebiti radikalno, z ognjem in krvjo, če je treba, in tukaj je treba največje strogosti, ker se je izdajalo blagor vse države!

Umevno je, da vsaka država išče izvedeti tajnosti svojega soseda, posebno kadar se pripravlja na vojsko. Ali da postane izdajalec tisti, kateremu se je vse zaupalo in ki bi naj bil iskal izdajalce in državo izdajalstva branil, to je hudo, to je hudodelstvo!

Vzglede iz zgodovine: Ko je Marija Terezija imela ljute vojske s Prusijo, je znal Friderik Pruski dobro vohuniti. Ko je bil vse dobro izvohal, ni bilo več težko zmagovati v raznih bitkah. Leta 1753. se je Avstrija zvezala s Saško in Rusijo. V saškem vojnem ministrstvu je bil kanclist Menzel. Le-ta mož se je bil zadolžil; ko so prišli ljudje in mu ponudili denarja, ako jim pošlje iz tajnih shramb te in one zapiske, se je udal. Prusi so poslali Menzlu celo ključče do teh shramb in so leta in leta dobivali

najstrožje tajnosti v svoje roke. In to ne le od ene strani. Obenem je bil v avstrijskem poslaništvu v Berlinu tajnik Weingarten, ki je začel hoditi z nekim dekletom v Charlottenburgu. Po tem dekletu so Prusi dobivali, česar iz Draždan ni bilo mogoče dobiti. Prusi so seveda tako lepo poučeni napadli takoj Saško, razbili njeno armado in Avstrija je izgubila celo vrsto bitk ter si ni mogla dobiti nazaj kljub največjim žrtvam svoje Šlezije vsled podlega vohunstva uradnikov, ki jih je vsakdo poznal kot propalice, pa se jih je vendar puščalo v tako važnih službah.

Armada se poslužuje tudi propalic. Ko so Prusi leta 1757. oblegali Prago, pozvali so si iz Berlina tatu, ki je bil znan kot najspretnjši hudodelec v Prusiji. Tega so pošiljali v mesto: enkrat, dvakrat, šele tretjikat ga ni več bilo nazaj. Ako vojaška uprava potrebuje propalic, naj jih pošilja kot take vohunit v tuje države, a da jih poučuje o svojih najvažnejših skrivnostih, tega ne razumemo in v tem se bo moralo za bodoče drugače poskrbeti, če hočemo, da država izgubi kljub vsem žrtvam vsako vojsko. Vsaj to smemo zahtevati, da se znanih propalic ne trpi zanaprej v najvišjih službah: kdor nima ne vesti ne časti, kako naj tak človek zvesto služi svojemu vladarju in svoji domovini?

Redlovo vohunstvo.

Kakšna zmota, kaka usoda! Med najbolj patriotičnim narodom, med Slovenci, so stikali za izdajalce, a vohuna (špijona) za tuje države, izdajalca mobilizacijskih in drugih vojaških načrtov v Avstriji, so dobili tam, kjer bi ga najmanj pričakovali, v najvišjih vojaških krogih. Polkovnik generalnega štaba Redl je bil že kakih 10 let v službi Rusije, zlasti pa še zadnjih šest let. Izdajal ni samo avstrijskih vojaških skrivnosti, ampak je naznanjal tudi ruski vojaški

Podlistek.

Nesrečni Šime.

(Resnična zgodba iz vasi. — Spisal Iv. M.)

(Dalje.)

»Norec, Kočirjev norec!« so vpili otroci ob takih prilikah, kazali mu osle in ga kamenjali. Nekoč pa je Šime skočil mednje, zgrabil malega paglavca s silno roko in raztrgal bi ga bil, da ni še o pravem času prihitel Kočir in napodil Šimeta s kolom.

Čimbolj so ga ljudje črtili in ga dražili, tem ljutejši je postajal Šime. Poprej pohleven in molčeč, je postajal divji in rjoveč. Preklinjal je ljudi, preklinjal otroke, da je bilo strah in groza poslušati. Celo nad svojim očetom je že dvignil roko.

Nekoč je bilo, ko je Kočir pred hišo zopet rentočil nad njim, klel in ga udaril s pestmi v obraz. Šime pa je dvakrat zdivjal. Grozno je zatulil, skočil v vežo in pograbil v kotu sekuro.

»Glej, ti starec! Pobijem tebe in tvojo babo, če bosta tako delala z menoj!« je zavpil s čudno ogorčenim glasom in planil nad očeta s sekuro. Ta pa se mu je še o pravem času umaknil v sosedovo vežo.

Pustil ga je odslej oče na miru, ker je uvidel, da Šime dorašča in da se ni z njim več šaliti. Bala se ga je mačeha, ogibala se

ga kot potepuha in razbojnika. Mlajšega Jakca pa ni bilo več doma, odšel je v gozdove na Koroško.

Polegal je Šime krog hiše in pasel lenobo. Včasih je tudi odšel v gozd in se ni vrnil ves dan, šele pozno ponoči je prišel s težko butaro drv na hrbtu. Vrgel je butaro pred kočo, šel pogledat v vežo, če je pripravljeno zanj kaj jedi na omari, pojedel, kar je bilo, potem pa zlezal na svisli. V hišo ni šel Šime nikdar, nikdar se ni vsedel k mizi in južinal z drugimi vred. V veži je jedel kakor pes, kot izmeček družine. V leseni skledi na omari je bila zanj pripravljena jed. Vzel je to skledo, kadar je bil lačen, se stisnil v kot k ognjišču in hlastno pojedel prestane ostanke.

Toda vendar, zakaj pa se drugim ljudem godi bolje? Zakaj pa si drugi fantje privoščijo pijače, pijejo v gostilni vino, ki ga pa on še svoj živ dan ni pokusil? To je premišljeval Šime, ko je poslušal vesele fante ob sobotah in medeljah zvečer, pevajoče sredi vasi.

»Denar imajo, denar,« mu je šinilo naenkrat v glavo in ga streslo po vsem životu kot bi ga kdo dregnul z gorečim železom v rebra.

»Denar, denar, to je pripomoček k boljšemu življenju, za denar se dobi sladko vino in opojno žganje, bel kruh in pisano potico. Ha, ha, pa kje dobiti denar!« se je bridko zakrohotal Šime in se premetaval po svojem ležišču na hlevu.

»Klančnik ima denar,« mu je šinilo zopet v glavo. »Mnogo denarja ima Klančnik, pravijo ljudje. Zaklenjenega ima v skrinji,« mu je govoril notranji glas. »Priplazi se do skrinje v čumnati, odpri jo in denar imaš. Pil boš sladko vino, jedel boš pisane potice.«

Temna noč je bila, viharna in grozeča, in dež je škropil na zemljo, ko je stal Šime za Klančnikovo hišo pod nizkim oknom male čumnate z železno konico v roki in dolbel iz okna železno omrežje. Po neumornem trudu se mu je posrečilo omrežje omajati in zagrabil ga z močnimi rokami ga je po par močnih sunkih izruval iz zidu, da mu je zahreščalo v rokah. Splazil se je nato skozi okno do težko okovane skrinje, ki je stala v kotu čumnate. Nikogar ni bilo tu. Zapičil je koničasto iglico v ključavnico, privzdignil težki pokrov skrinje, ki je močno zaškripal in s hlastno poželjivostjo je pričel brskati po skrinji. Slepí pohlep po denarju ga je omamil in oglušil, da ni čul, ko so se odprla vrata čumnate.

»Kdo je?« zavpije osupel glas Klančnika, ki je Šimeta zdramil pri tatinskem delu. Planil je ta preplašen pokonci in se zagнал proti oknu, a težka roka Klančnikova mu je že padla na vrat in ga potisnila k zidu, da je hropeče zaječal. Na klic je prihitela preplašena gospodinja in hlapec. S težavo so spravili Šimeta na tla, ga trdo zvezali s štrikom in ga stražili do jutra.

(Dalje.)

upravi, kateri avstrijski vohuni da delujejo po Ruskem. Z ruskimi vohuni v Avstriji je bil v najtesnejši zvezi. Seveda je bil Redl Rusom »dragocen« vohun, ker je vedel za vojaške skrivnosti, za katere navadni generali ne vedo. Zato je plačevala Rusija Redlu 50.000 K na leto; nekatere vesti pa trdijo, da še mnogo več. Redl, ki izhaja po očetu iz judovskega rodu, je bil rojen v Galiciji, toda ni Poljak, kakor je trdil neki nemški list, ampak se je štel za Nemca, se je z avtomobilom pogostoma vozil preko meje na Rusko in je tam preživel po več dni, včasih celo po par tednov. Najpogosteje je bil v Varšavi, odkoder je dobival denar. Redl je znal popolnoma rusko. Ruščine se je šel svoj čas učiti v Kavkaz. V svoji pisarni v Pragi je imel pravo registraturo za vohunstvo; čutil se je torej popolnoma varnega. Pred nedavnim so na Dunaju prišli na sled dvema oficirjema bratoma Jandričema, ki sta vohunila za Rusijo. Vojaški sodnik Kunz je tedaj baje prišel na sled Redlu, toda vojaška oblast ni Kunzu verjela, pač pa je bila opozorjena na Redla. Zdi se, da Redl ni le sam vohunil, ampak da je bil v zvezi z mnogimi drugimi. Saj so baje zaprli kakih 20 oseb iz vojaških krogov in ravno toliko civilistov, ki so osumljeni sokrivde. Redl je pred samoumorom izdal baje tudi več častnikov, ki so v službi tujih držav in proti katerim so uvedli preiskavo.

Kaj je Redl izdal?

Glede na Redlovo izdajalstvo je dosedaj preiskava uradno dognala:

1. Redl je prodajal kopirane ali pisane akte, tehnična in organizatorična navodila in načrte, kakor tudi železniške vozne rede za slučaj resnega spopada z Rusijo.

2. Svaril je osebe, ki so bile osumljene, da vohunijo v prilog Rusije, nadalje tiste, ki so jih že zasledovali. Onemogočil je tako, da bi se moglo vohunstvo dognati ali pa dokazati.

3. Izdajal je imena tistih, ki so v Rusiji za Avstrijo vohunili, da so jih zato v Rusiji lahko nadzirali, jih prijeli in kaznovali.

4. Preprečil je vse preiskave proti vohunom, ker je vedoma napačno o njih poročal in potvarjal poročila, tako da so lahko veleizdaje osumljene osebe ušle zasluženi kazni. Nadalje se poroča, da je bil Redl strokovni izvedenec proti vohunstvu osumljenim osebam. V svojih poročilih je uradno vedno svaril pred prehitrim postopanjem, češ, da častnikom, ki so dokaze zbrali, ne gre popolna vera in da so sumljivi, da delajo skupno z inozemstvom, vsled česar se morajo njih izpovedi najprevidnejše presojeti in naj se ne provzročijo z nepremišljenimi koraki v inozemstvu kaka napetost. To postopanje dokazuje, kako brezvestno je Redl postopal.

Ko bi bilo prišlo zavoljo zapletljajev na Balkanu do vojske med Rusijo in Avstrijo ter Nemčijo, bi bili najbrž Rusi, ki so vsled Redlovega izdajstva vedeli za avstrijsko - pruski načrt, pustili združeno nemško - avstrijsko armado v korakati v Rusijo, ob straneh pa bi jo bili zagrabil in odrezali pot nazaj. Prišlo bi bilo lahko do groznega poraza Avstrije in Nemčije. Nemčija sicer trdi, da Redlu niso bili znani nemški načrti, toda da je vedel Redl za skupen načrt, je zelo verjetno. Saj je bil z načelnikom generalnega štaba tozadevno v Berlinu. Nemški generalni štab tudi to taji. Razumljivo!

Ogrski list »Az Est« poroča iz dobro poučenega vira, da je generalni adjutant cesarjev baron Bolfras v ponedeljek poročal vladarju o samoumoru polkovnika Redla. Ko je Bolfras prišel iz vladarjeve pisarne, je bil smrtnobled in se je tresel na celem životu. Komaj je napravil par korakov, se je nezavesten zgrudil. Častnik, ki je imel službo, mu je prihitel na pomoč ter ga položil na zofo. Ko se je Bolfras nekoliko opomogel, je rekel: »Takega še nikdar nisem videl vladarja.«

Redl kot sodni izvedenec.

»Kurjer Kodzienny« poroča, da je Redl posloval v sodnih preiskavah kot izvedenec v Krakovu, Lvovu in Przemyslu in je kot tak doznal za utrdbene načrte galiških obmejnih trdnjav, katere je prodal Rusiji.

Redla ovadil neki ruski špion.

»Prager Tagblatt« poroča, da je neki ruski špijon, ki ne pripada armadi in ki je pobegnil, da ga ne aretirajo, ovadil z anonimnim pismom Redla generalnemu štabu. Redla je smatral za konkurenta in ga je zato ovadil.

Kako je Redl izvedel tajnosti nemškega generalnega štaba.

Uradna preiskava je že dognala, da je izdal Redl tudi tajnosti Nemčije Rusiji. Redlu sicer mobilizacijski in maršni načrti Nemčije niso bili dostopni, a načelnik pruskega generalnega štaba mu je marsikaj zaupal, kar je ta prodal Rusiji. Redl je bil tudi večkrat odposlan z ordrami pruskega generalnega štaba k dunajskemu generalnemu štabu in nasprotno. Preiskavo vodijo zdaj tudi o tem, da doženejo, če je odpiral pisma.

Trdnjavi Krakov in Przemysl morajo predelati.

Vojaški krogi sodijo, da bodo morali zaradi Redlove špijonaže predelati trdnjavi Krakov in Przemysl in velike utrdbe pri Lvovu, ker so dognali, da imajo Rusi natančne načrte vseh avstrijskih utrd v Galiciji.

Škandal na Redlovcem grobu.

Dne 2. junija so se odigrali na centralnem pokopališču na Dunaju na mestu, kjer počiva truplo vohuna Redla, silno mučni prizori. Sorodniki pokojnikov, katerih trupla leže v isti vrsti kot Redlovo, so zahtevali od pokopališke uprave, da izkoplje Redlov grob in pokoplje truplo kje na čisto samotnem kraju. Ker uprava zahtevi ni hotela ugoditi, je množica naskočila Redlov grob, ga razkopala, opljuvala in oskrunila. Policija ni smatrala za potrebno, da posreduje in ukroti množico.

„Štajerc“ in kmečko ljudstvo.

O tem gnusnem časniku poroča mariosorska »Straža« iz Vel. Nedelje:

Kako misli in govori naše ljudstvo o »Štajercu«, naj pove sledeče:

Gruča ljudi, med njimi več odličnih kmetov, se pogovarja v gostilni o slabih časih in brezverskem časopisju. O ptujskem »Štajercu« se izrazi kmet-odličnjak, da pošten človek »Štajerca« ne vzame v roke, sicer izgubi med ljudstvom ves ugled in poštenje. Drugi kmet udari s pestjo po mizi, češ, »Štajerc« grdi in poliva poštene ljudi z gnojnico, lumpe, hajduke, šnopsarje in prefriganca pa zagovarja. Oglasi se nato mož, ki uživa ugled in poštenje celega okraja. Le-ta povdarja, da je za posameznega Slovenca velika čast, če ga »Štajerc« blati in napada, ker ugleden Slovenec je gotovo tisti, katerega ne mara »Štajerc«.

»Vse to je res in še več,« pravi nato delavec, ki je do sedaj kmete verno poslušal, in še pripomni: »Jaz sem bil več let naročnik in zvest pristaš »Štajerca«, ali priznati moram, da so bili ljudje, katere je blatil, vedno odlične in vsega poštenja vredne osebe in jih »Štajerc« zato ni maral, ker te osebe niso odobraval raznih lumparij od takih ljudi, ki se valjajo po kajhah, nočejo ničesar delati in živijo v »znamenju šnopsa«, hujskajo po gotilnah, žalijo poštene ljudi, in če jim huda prede, se pa poskrivajo pod zaščito »Štajerca«. In ravno zato, ker »Štajerc« poštene ljudi ne more šteti med svoje, je on navezan na take, ki so človeški družbi nevarni, pa tudi državi.«

Ta obsodba »Štajerca« pove dovolj jasno, kam plovejo tisti, ki čitajo ta brezverski list, ali v njem blatijo in grdi poštene ljudi, sami sebe pa zagovarjajo. Proč s tem smrdljivcem iz poštenih slovenskih hiš!

Einspielerjeva slavnost v Svečah.

»Slovenska krščansko-socialna zveza« priredi dne 29. junija veliko ljudsko slavnost v proslavo 25letnice smrti nepozabnega voditelja koroških Slovencev. Slavnost bo na rojstnem kraju Andreja Einspielerja, v Svečah. Darovala se bo pontifikalna maša pod milim nebom; potem bo velik ljudski tabor z nastopom Orlov dopoldne in popoldne. Praznoval se bo obenem Konstantinov jubilej.

Natančni spored prihodnjič.

Dnevne novice in dopisi.

Sežiganje mrličev v Celovcu. Sovražniki katoliške cerkve se povsod trudijo, da bi se namesto pokopavanja mrličev, ki je zahteva katoliška cerkev, uvedlo sežiganje mrličev. To hočejo iz golega sovraštva proti katoliški cerkvi, ker je sežiganje mrličev v vsakem oziru slabše kakor pokopavanje. Pokopavanje mrličev je katoliška, sežiganje pa poganska navada. V duhu vere je mrlič v grobu, ki čaka vstajenja, podoben spečemu človeku, ki se zopet zbudi. Sežiganje mrličev pa naj pomeni, da ni posmrtnega življenja, kakor se truplo s sežiganjem takoj izpremeni v pepel. Katoliška cerkev zato odreka cerkvene pogrebne molitve za tiste, katerih trupla se sežigajo. V Celovcu je par takih ljudi, ki živijo kakor pogani in ki hočejo zato tudi poganski pogreb, pravzaprav pogansko sežiganje. Da tem ljudem ustrežejo, hočejo zgraditi sežigališče ali krematorij. Na volilnem shodu v Celovcu dne 29. m. m. je župan dr. Metnitz poročal, da je prostor za sežigališče že izbran. Rekel je, da ljudje sežigališče zahtevajo in da je to duh časa. Sežiganje mrliča stane 10 kron. Sam pravi, da se bo dal po stari navadi pokopati. — Ali župan Metnitz in mestni očetje nimajo v spufani in strašno zadolženi mestni občini nujnejšega posla, kakor mestno posojilo, za katerega stoji dobro cela dežela, uporabljati za zgradbo dragega in nepotrebne sežigališča?!

Gospod Almer se še ni spametoval.

Nemški »Schulverein« je povabil v Slovensko Bistrico na Štajerskem g. velikovskega kateheta Almerja kot govornika na »Schulvereinov« shod. G. Almer je obljubil. Celo graški »Volksblatt« je objavil iz peresa nekoga nemškega duhovnika ostro obsodbo Almerjevega razmerja do »Schulvereina«. To pa g. Almerja ni prav nič motilo, ampak je res šel v Slovensko Bistrico in tamošnjim slovenskim renegatom govoril celi 2 uri o potrebi narodnega delovanja za svoj narod. To je že res in prav! Toda gospod Almer je že dovolj dolgo časa med Slovenci, oziroma nemškutarji, da bi že moral vedeti, da se Nemcem pred Slovenci sploh ni treba braniti, ker jih Slovenci ne ogrožamo; spoznati bi bil moral že, da slovenski renegati, odpadniki, niso Nemci in da renegate proti lastnemu rodu hujskati se ne pravi braniti nemški narod; kot katoliški duhovnik bo pa tudi vedel, da katoliška cerkev odpadništvo obsoja in da ni katoliški princip, pomagati manjše narode raznarodovati in podpirati nasilna, krivična sredstva za raznarodovanje, najmanj seveda z zlorabo duhovske obleke. Če čuti g. Almer svoje stanovske dolžnosti, o katerih je govoril v Slovenski Bistrici, potem mu ne bo težko spoznati, da je zanj kot nastavljenega kateheta večja dolžnost, ne zanemarjati nedeljske pridige, kakor pa hoditi v sosednje dežele po dve uri govoriti liberalcem in tako tamošnji duhovščini, ki domače razmere pač stokrat bolje pozna kakor on, metati polena pod noge!

Zoper volitve na Radišah, v katerih je v 2. razredu prodrila slovenska stranka, je ista vložila priziv, ker je nasprotna komisija pod vodstvom vladnega komisarja zavrgla okrog 20 veljavnih pooblastil za slovensko stranko v 3. razredu. Da take »ogrške« volitve ne morejo obveljati, je razumljivo.

Razglednice »Einspieler«. Slovenska krščansko-socialna zveza je založila krasne razglednice s sliko prvobornitelja Einspielerja in njegovega rojstnega kraja Sveče. Slovenski rodoljubi so naprošeni, da v tem jubilejnem Einspielerjevem letu kupujejo samo te razglednice. En komad stane 10 vin., 100 komadov 6 kron. Naročajo se: Slovenska krščansko-socialna zveza v Celovcu, hotel Trabesinger.

Poizkušen umor in samomor pijanca. V Celovcu ob Frajdenberški cesti 28 stanujoči zidar Avgustin Käfer je rad pijančeval, zato pa tem raje lenaril. Od Velike noči sem je za svojo družino zaslužil le 18 kron. Pred kratkim je prišel pijan domov, razbil šipe na oknu in mu je zategadelj gospodar odpovedal stanovanje. Käfer je naprosil svojo ženo, da je šla z njim na podstrešje, da bi mu pomagala spraviti svoje reči. Ko je prišla za neko stojalo, je mož dvakrat od zadaj ustrelil na njo, pa je hvala Bogu ni

zadel. Žena se je obrnila in po daljšem boju izvila možu revolver iz rok, začela klicati na pomoč in pobegnila s podstrešja. Ko so prišli ljudje na pomoč in se podali na podstrešje, so našli Käferja obešenega. Bil je še živ, pa nezavesten. Prepeljali so ga v bolnišnico, ko pa okreva, ga izročijo sodišču, da dobi zasluženo kazeno.

Samomor. V Rutah, v občini Blajberg, se je ustrelil 42 let stari gostač Ignacij Jost. Praviijo, da je bolehal na neozdravljivi bolezni.

Požigalec pri Miklavcu — pek. Pri Miklavcu je zanetil ogenj neki pri Miklavcu uslužbeni pekovski pomočnik Jožef Moritz, ki so ga že aretirali in izročili sodišču v Dobrlivasi. Moritz je služil že deset let pri Miklavcu. Škoda 100.000 K, ki jo je naredil požar, je skoro docela pokrita z zavarovalnino.

Toča. Strah vsakega kmeta, toča, je zadnji čas že večkrat grozila, pa žal tudi napravila že škodo. Tako je hudo pobila, kakor nam poročajo, v Št. Vidu v Podjuni; uničila je žita in napravila škodo na drevju. Tudi v Celovcu je že enkrat začela padati, pa ni naredila nobene škode.

Strop se je udrl. V veliki dvorani hotela Sandwirt v Celovcu se je udrl minoli ponedeljek strop, in sicer sprednji del. Dve tretjini stropa ste ostali nepoškodovani, vendar je pa nevarnost, da se vsak čas lahko uderete. Zato je oblast dvorano zaprla. Sreča je le, da ni bilo nobenega človeka v dvorani, ko se je zgodila nesreča. Dvorano je zgradil stavbnj mojster Horčička. Vzrok nesreče je menda slab lesni material.

Izgubljeno. V nedeljo, dne 1. junija, se je zgubila med potjo od Sočila pri Brnci pa do zilskega mostu pri Mariji na Zili možka denarnica iz jelenovega usnja. V denarnici je bil bankovec za 10 kron, nekaj drobiža, en zlat zaročni prstan in več važnik dokumentov. Kdor bi jo našel, naj jo blagovoli oddati proti dobri odškodnini na Sočilu, vila »Wutti«.

Borovlje. (Nesreča v tovarni.) K nesreči, ki jo je zadnji »Mir« poročal, dodamo, da je v notici omenjeni Dovjak, ki se je najbolj opeknel, na opeklinah umrl. V soboto so ga prepeljali iz celovške bolnišnice v Podljubelj in tam ob veliki udeležbi pokopali. — Ali bi se res ne dalo bolj paziti, da bi ne bilo toliko žalostnih nesreč v tovarni? Gotovo se varnostne odredbe premalo izvršujejo.

Št. Jakob v Rožu. (Koroški šport.) Pred tremi tedni je imela naša požarna bramba občni zbor in volitev. Izvoljen je bil z veliko večino zopet g. Peter Sticker za načelnika in Jos. Nagele za namestnika. — Slednjemu se je zdela ta »šarža« veliko prenizka, zato je sklical preteklo nedeljo nekaj svojih somišljenikov v Veliko vas k Tomelnu, ustanovil čisto novo, ampak bolj napredno brambo, ter se pustil izvoliti za načelnika. Je tudi nekaj!

Velikovec. Fotografije o blagoslovljenju društvene zastave so krasno izpadle. Kdor jih želi kupiti, naj se obrne na naslov društva »Lipa«.

Velikovec. Društvo »Lipa« se je na praznik Božjega Telesa korporativno z zastavo udeležilo procesije. To je dalo povod, da so »Freie Stimmen« in »Allg. Bauernzeitung« objavile hujskaški članek o tej »predrznosti«. Več o tem poročamo prihodnjic, in tu ne bomo nič prizanašali. Za danes le povemo nasprotnemu dopisunu: Dokler si bodo Velikovčani pustili dopasti, da Slovenci s svojimi kronicami smejo v mesto, tako dolgo se tudi ne smejo spodtikati nad zastavo slovenskega društva!

Podravlje pri Beljaku. V nedeljo, dne 1. junija, so posetili našo vas igralci iz Brnce in nam uprizorili v prostorih g. Vošpernika »Miklovo Zalo«. Težko in z radovednostjo smo jih pričakovali; pa ne zastoj: igrali so tako lepo, da bi jih hoteli prav kmalu zopet videti tu pri nas. Bilo je natičeno polno ljudi — preko 600 — med njimi veliko inteligence iz bližnjih in daljnih krajev in vsi so zadovoljno priznavali spretnost brnških igralcev. Mi vsi pa jih pozdravljamo in jim kličemo: na skorajšnje svidenje!

Št. Jakob v Rožu. (Nemčursko pevsko društvo za 100 K.) Gospa Schusterca se je zopet zdramila. Obljubila je 100 kron za ustanovitev nemčurskega

pevskega društva. Odpadnik učitelj Blaž je prevzel to težavno nalogo. Nalovil je nekaj neznačajnih fantov in jih pridno vadi po trikrat na teden v šolskem poslopju. Pokroviteljici Schusterici včasih že kakšno zapojo, samo ne vprašajte kako.

Podljubelj. (Tauko in alkohol.) Seveda se je naš stari znanec Tauko po dolgem času zopet toliko ohrabil, da je mahnil takole mimogrede po nekem, ki ni imenovan. In zakaj? Ker je letos po dolgem času zopet tiral majhne otročiče po procesiji h godcem v gostilno in jih dal napajati. Po tem ste torej hrepeneli dolga leta. Godcev v procesiji gotovo niste imeli v mislih, ker ti so vendar bili skoraj vsako leto. Kot učitelj ali vzgojitelj ljudstva, kar bi morali biti, bi si pač smeli kaj boljšega in lepšega izmisliti za mlada otroška srca kot godca, polko, valček, štamperl ali frakel. Kot človek, ki je osivel med šolskimi klopmi in ki že nad tri desetletja opazuje pogubljen vpliv alkohola v šoli, bi brez dvoma storili sebi in majhnim vse večjo uslugo, če bi jim rekli: Ne v gostilno, kaj prida se vam tam itak ne kaže, rajši si nakupite sladkarij! To bi bila beseda, vredna starega moža, vzgojitelja, pedagoga. Tako vam pa morem le reči: »S slabo rečjo se hvalite po svetu.«

Kotmaravas. Izlet so naredili na naš diven Plešivec vrli celovski fantje. Veselje je bilo gledati to živo in veselo mlado življenje. Zdaj je donela kaka pesem, potem »zamehal« zopet kateri na »meh«, drugi pa, ki nič ne znamo, smo se držali samo na smeh, kar je v tej vročini tudi nekaj vredno. Pa le spet pridite!

Djekše. (Žalost in veselje.) Dne 30. maja smo spremili k večnemu počitku mlado kmetico Drtnikovega posestva Terezijo Krištof. Bila je stara šele 25 let. Malo nad dve leti je bila omožena. Sušica je klicala in priklicala bridko smrt, ki je kakor prezgodnji kosec neusmiljeno mahnila s svojo ostro koso. Počivaj mirno poleg svoje rajne matere! — Pretečeni ponedeljek je glasno streljanje naznanjalo dve veseli poroki. Skoraj je bil človek v zadregi, na katero gostijo bi šel; pri obeh vrli pošteni ljudje ter prijetna vesela zabava. Posestnik Ruževe kmetije Jožef Napečnik je pri svojem najbližnjem sosedu pri Kinu vjel srce pridne Rozine. V Kneži pa se je posestnik Smukove kmetije Luka Rebernik naveličal samskega stanu. Šel je čez Vovbrski vrh in pripeljal seboj Muraltovo Miciko. Obilo sreče obema paroma! — Za veseljem pride žalost. In žalosten je bil minoli torek dne 3. t. m. za nas. Dopoldne smo v skupen grob položili dve stari pridni materi. Bili ste to Uršula Gerčnik, stara 74 let, in Marija Vernik, stara čez 77 let. Popoldne proti šesti uri iz temnega oblaka glasno zagrmí. Strela udari v Kormonov skedenj. V par minutah je bilo razun kašče vse obširno poslopje, hiša in svinjak v ognju. Z največjo silo so rešili živino, oprava pa je ostala vsa v ognju. Zavarovalnina ne bo zadostovala za nova poslopja. Ubogi ljudje! Požarna bramba iz Djekš zasluži tukaj vso hvalo. Hitro je bila na mestu in pridno delovala. Kakor v več enakih slučajih tako se je tudi tukaj izkazalo, da so ročne brizgalne za prvo pomoč najboljše.

Brnca. (Südmärka) je priredila v nedeljo, dne 1. junija, v Ščebnu nad Brnco z velikim hruščem »Waldfest«, ki pa je bil večinoma le od Beljačanov obiskan. Bili so to večinoma uradniki ravnateljstva državnih železnic, dohtarji, učitelji itd. Od domačinov so bili le nezavedneži pričujoči, ki ne računajo, da so taki »Waldfesti« le limanice, na katere jih lovijo za svojo memško stvar. Kar se nam je zelo čudno zdelo, je bilo to, da je bil v sredi med temi hajlovci in pročodrimovci tudi katehet meščanske šole v Beljaku g. Karel Maierhofer. Čudna podoba: Okoli sami najstrastnejši nasprotniki vere in katoliške duhovščine. v sredi med njimi pa — katoliški duhovnik! Seveda je bil kot »bela vrana« junak dneva.

Borovlje. (Umrl) je tu v torek zvečer, 3. junija, brat g. vladnega svetnika J. Scheiniga, g. Peter Scheinig. Ko se je vračal domov od sosedu, se mu je vlila kri. Bil je ugleden mož in dolga leta je bil cerkveni ključar. V sredo zjutraj, 4. junija, je tu pri svojem svaku puškarju Winklerju umrl ugledni posestnikov sin Karl Sušnik, p. d. Zavrov, v Šmarjeti v najlepši svoji dobi.

Grabštanj. (Poroka.) V ponedeljek, dne 2. junija, sta bila tukaj poročena ženin Marka Kulterer p. d. Štefan v Št. Petru, večletni cerkovnik, in nevesta Marjeta Dobernik, p. d. Kancijačova v Grabštanju, hčerka dolgoletnega cerkovnika in sestra našega vrlega g. organista. Ženin in nevesta sta obadva iz uglednih krščanskih družin in se vseskozi zavedata, da ju je rodila slovenska mati. — Odvzeta nam je bila iz Grabštanja najboljša cerkvena pevka, katera je od svojega osmega leta naprej celih 15 let s svojim lepim glasom povzdigovala čast božjo in vzpodbujala vernike k pobožnosti. Želimo s pesnikom Gregorčičem: Ljubezen dolžnosti sladila Ti bo, množila ti srečo družinsko in duša zamaknjena pila ti bo neskončno radost materinsko.

Steckenpferd-

lilijnomlečnato milo

prej ko slej neutrjno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. Po 80 h povsod.

Porotno sodišče.

Dne 2. junija se je pred celovško poroto zagovarjal hlapec Ambrož Brandner iz Sitiha. Pri pretepu je z nožem zabodel hlapca Mattersdorferja in ranil hlapca Franca Baderja. Mattersdorfer je vsled zadobljenih ran kmalu umrl. Brandner se je zagovarjal, da je rabil nož v silobranu, porotniki so pa potrdili vprašanje glede ubojstva in hude telesne poškodbe ter je bil Brandner obsojen na tri leta hude ječe. — Naslednji dan je stal pred poroto 18 let stari krojaški vajenec Janez Sukalia, pristojen v Šmarjeto v Rožu. Prida ga ni bilo, ker je imel slabo vzgojo. Zato so ga poslali v Celovec v rešilni zavod za dečke, pa tudi ni dobro storil. Učil se je krojaške obrti, pa ni zdržal in se je preživljal z beračenjem. Ponarejal je 10- in 20vinarske novce. Izprva je to tajil, potem se je delal slaboumnega. Posebno pameten res ni, pa vendar dovolj, da se je znal potajiti. Denar je slabo ponaredil. Obsojen je bil zavoljo goljufije na tri mesece zopora; preiskovalni zapor se mu je vračunal in je torej kazni že prestal. — Zavoljo ponarejevanja denarja je bil obtožen tudi 20 let stari mlinarski vajenec Črepec iz Velha v Labudski dolini. Iz svinca je vlil dva 10vinarska novca. Za enega si je kupil zavoj tobaka in vžigalice. Ker je bil denar pa pretežek, ga je trgovčev sin takoj spoznal. Črepec se je zagovarjal, da je ponaredil denar iz »šale in neumnosti«. Porotniki so glavno vprašanje glede ponarejanja denarja in eventualno vprašanje glede goljufije zanikali, vsled česar je bil obtoženec oproščen.

Pozor!

30 — 50 kron ceneje kakor v vsaki tovarni ali zalogi kupite pri meni izvrstno kolo ali šivalni stroj. Popravila in pnevmatike po nizki ceni. Matija Planko, Celovec, Šolska ulica št. 5-6-7.

Politične vesti.

Državni zbor. Mali finančni načrt.

V državnem zboru so dne 3. t. m. začeli obravnavati mali finančni načrt, katerega namen je, dobiti državi nove denarne vi-re za zvišanje plač uradnikom, učiteljem, oziroma za dežele. Glavni poročevalec dr. Steinwender je povedal, da znaša primanjkljaj dežel v letu 1912 celih 80 milijonov in se bo 1913 zvišal najbrž na 100 milijonov. Država ima zadnja leta vsako leto okroglo 200 milijonov kron primanjkljaja. Vse to zahteva nove denarne vire in zato prosi zbornico, da finančni načrt sprejme. Rusini niso za mali finančni načrt, ker se s Poljaki niso pobotali glede gališke volilne reforme in so sklenili obstrukcijo. Slovenski poslanci tudi niso zanj, ker je mali finančni načrt prava flikarija, in zahtevajo, da se avstrijske finance pošteno uredijo.

Poslanec dr. Vrstovšek je v vprašanju ponovno zahteval, da naj justični minister vendar že odgovori na interpelacijo Hrvatsko - slovenskega kluba glede ponemčevanja sodišč na Spodnjem Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, glede nastavljanja sodnikov narodnih odpadnikov (renegatov) in glede tatvin, ki so jih izvršili na javnih denarjih renegati. Nadalje je zahteval odgovor na njegovo isti dan vloženo

interpelacijo glede odredbe okrožnega sodišča v Celju, ki je ukazala župnim uradom, ki so dosedaj uradovali samo slovensko, da naj zanaprej dopisujejo sodiščem nemško. Justični minister sam, je rekel govornik, najbolj prelomlja postavbo ter je drug Redl v justični upravi, ker on je, ki jemlje ljudstvu spoštovanje do postavbe. Govornik je vprašal predsednika, ali hoče pravosodnemu ministru naznaniti, da zahteva govornikova stranka energično odgovor na stavljene interpelacije. (Odobrovanje.)

Škandal v ogrskem ministrtvu.

Ogrski ministrski predsednik Lukacs je tožil Zoltana Desyja, ker ga je imenoval »največjega panamista« (goljufa). Pri obravnavi se je dokazalo, da se je dala vlada od banke podkupiti in je dobila vladna stranka več milijonov državnega denarja v svojo blagajno. Koliko se je prijelo denarja morda Lukacs, razprava ni razkrila. Desy je bil oproščen. Zato je ogrsko ministrtvo podalo svojo demisijo. Naslednik Lukacs bo menda Weckerle.

Mir s Turčijo sklenjen.

Zastopniki balkanske zveze so dne 30. majnika ob 12. uri opoldne podpisali mir s Turčijo. To je bil slovesen trenutek. Madjarov, drugi bulgarski zastopnik, se je prekrizal, ko je prijel v roko pero za svoj podpis. Bulgarski konzul Angelov je v trajen spomin shranil pero, s katerim sta dr. Danev in Madjarov podpisala mirovno pogodbo. Turška ladja »Hamidie« je na povratku v turško vodovje in jo bodo slovesno sprejeli, ker se je dobro držala in sovražnike neprestano nadlegovala. Njen poveljnik bo odlikovan.

Spor med zavezniki.

Spor med balkanskimi zavezniki je postal precej oster in napet. V Caribrodu, na bulgarskih tleh ob srbski zemlji, sta se sešla bulgarski ministrski predsednik Gešov in srbski ministrski predsednik Pašić. Pogajala sta se in zedinila, da se skličejo vsi štirje ministrski predsedniki vseh štirih zavezniških držav in skupno brez posredovanja velesil skušajo poravnati nasprotstva in se pobotati. Gešov je Pašiću podaril cvetlico. Rusija in Francija bojda hudo pritiskata na balkanske zaveznike, da se sporazumejo. Angleška je odločna, preprečiti vsako krvoprelitje. Upati je na mirno rešitev spora. To potrjuje tudi vest, da je Gešov podal svojo demisijo. Ker je podpisal pogodbo s Srbijo, mu je težko, privoliti v to, da se srbsko - bulgarska pogodba nanovo pregleda in popravi. Domnevajo, da bo naslednik Gešova dr. Danev, ki bo imel bolj proste roke.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Konstantinova in evharistična slavnost pri Božjem grobu pri Pliberku. Pred 16. stoletji je premagal cesar Konstantin v krvavi bitki pogane, ker se je njegova vojska bojevala pod zastavo križa. Od tega časa namreč, od leta 313. naprej, je katoliška cerkev postala svobodna. Ta svetovni dogodek praznujejo po naročilu sv. očeta katoličani celega sveta. Zato priredi »Slovenska kršč.-soc. zveza« za Slovence pliberškega okraja dne 22. junija pri Božjem grobu slavje, da proslavi Konstantinov jubilej. Ta pogled v slavno preteklost katoliške cerkve naj pa bo nam Slovincem obenem znamenje in kaži-pot v bodočnost. Iskreno katoliško zavest starih katoličanov-mučenikov bi radi vzbudili v srcih koroških Slovencev, posebno v srcu naše mladine, zato se hočemo ta dan navdušiti za evharistijo, ki je tvorila pri katoličanih v prvih stoletjih ono skrivno moč, v kateri so končno zmagali. 22. junija bo torej za pliberški okraj obenem evharistična manifestacija. — Spored za slavje dne 22. junija pri Božjem grobu: Ob 6. uri: maša z blagoslovom. Najsvetejše ostane izpostavljeno do pol 9. ure, medtem tihe sv. maše. Ob pol 9. uri: procesija z Najsvetejšim. Ob 9. uri: slovesna sv. maša s pridigo (pridiguje č. g. korni vikar Franc Smodej, mašuje mil. g. kanonik in kn. šk. kancelar Janez Vidovic). Povabljeni so verniki, posebno mladina, da sprejemajo ta dan svete zakramente ter si pridobijo s tem popolni jubilejni odpustek. Spovedovalo se bo pri Božjem grobu ob ranem jutru. V cerkvi in pri procesiji bodo Orli stali na častni straži.

— Po božji službi se vrši velik ljudski shod pod milim nebom: Pozdrav predsednika zveze. Prvi govor: Evharistija v prvih stoletjih in v sedanosti (g. Franc Terseglav iz Ljubljane). Odmor za kosilo. Popoldne: Nastop koroških Orlov (proste vaje in telovadba na orodju). Drugi govor: Katoliška zavest naše mladinske in sploh izobraževalne organizacije (č. g. dr. Jožef Hohnjec). Po shodu se vrši tombola v malem obsegu. Dobitkov bo veliko. Za glavno tombolo bo ovca. Karte za tombolo bodo stale 30 vin. — Slovenska kršč.-soc. zveza.

Laurin & Klement

Novi 1913 modeli

Vzorne konstrukcije iz materijala brez napake z nedosegljivim funkcioniranjem

7/20 HP.	13/30 HP.	16/40 HP.
Nagli, odprti športni vozovi kupeji za zdravnike, landauleti in limusini	Hitri, odprti vozovi za potovanje, elegantni limusini, landauleti za vožnjo po mestih	Sesterosedelni športni avtomobili luksuzni landauleti in limusini Pullmanovega sestava, z notranj. vodstv.

Tovarna v Mladi Boleslavi.
Filialke: Praga, Brno, Dunaj, Budimpešta.

Prireditve.

Bilčovs.

Društveni shod v nedeljo, 1. junija, pri Miklavžu je bil dobro obiskan. Prišla sta dva govornika iz Celovca, katere nam je poslala S. K. S. Z. Prvi govornik je jako jasno in dobro govoril o zvišanju uradniških plač. Vsak delavec je svojega plačila vreden, tudi uradniki, toda le tedaj, če služijo državi, katera jih v službo sprejme, če so za ljudstvo, katero jih plačuje. Dolžnost uradnikov je, da so proti stranki prijazni, postrežljivi in pravični, kar vzbuja zaupanje in medsebojno spoštovanje in tako krepí državo. Žalibože, reči moramo, da nam Slovincem tudi v tem oziru ni ustrezno. Prvič nimamo slovenskih uradnikov, kolikor bi jih po našem ljudskem številu morali imeti; drugič nam očitajo hujskanje, ko jih ponovno zahtevamo; tretjič se nas šikanira in kaznuje, kadar pri različnih uradih govorimo v slovenskem jeziku. To se mora predrugačiti, saj imamo tudi denarni in krvni davek plačevati. Kje so naše pravice? Hrvatsko-slovenski klub državnih poslancev se tako vztrajno in pogumno bori za naše pravice, podpirajmo ga s tem, da se v javnem in zasebnem življenju, v pismu in besedi kažemo vedno zavedne, značajne Slovence! — Drugi govornik nas je peljal na sprehod malo na travnike in nas opozoril na nekatere rožice in rastline, za katere se nihče ne briga, pa so tako koristne za človeka radi svoje zdravilne moči, da bi se jim vsak moral odkriti, namesto da bi jih pohodil ali iztrebil. — Hvala obema govornikom in S. K. S. Z., katera na ta način tako lepo skrbi za poduk in povzdigo slovenskih Korošcev!

Trdnja vas.

»Tri sestre« so prišle k nam. V nedeljo, dne 1. junija, popoldne je namreč društvo »Edinost« iz Št. Tomaža tudi pri nas uprizorilo igro »Tri sestre«, in sicer pri gostilničarju »Lokenbirtu« na dvorišču. Prostor je bil okrašen; celo slavalok s pozdravom je bil napravljen. Vse okinčano z venci. Naš »Mihi« pač zna! Oder je bil v ozadju pod lipo primerno postavljen, tako da so gledalci lahko sledili igri. Zavoljo vročine začelo se je nekaj pozneje, kot je bilo naznanjeno. Vreme je bilo lepo, samo veter nam je malo nagajal. Igralci so korajžno nastopili, posebno ko so videli, da je udeležba velika in so prav vse lepo izvršili. Tudi tam-

buraši so svojo nalogo dobro opravljali. Pevci so zapeli nekoliko lepih slovenskih pesmi; naslednje »cesarsko pesem«, katero so ljudje stoji poslušali in koncem navdušeno trikrat zaklicali: Živio cesar! Kar smo videli in slišali, nam gotovo ostane dolgo v spominu. Zares lepo zabavo smo imeli. Društvo »Edinost« more biti ponosno na svoje uspehe, ker mnogim se oči odpirajo in vidijo, da društvo vendar kaj doseže, da je vredno gledati in poslušati. Tako smo slišali na lastna ušesa nekatere govoriti med igro. Sploh videlo se je, da so bili ljudje zadovoljni. Gostilničar je vsem dobro postregel z jedjo in pijačo, zato ga tudi toplo priporočamo vsem lačnim in žejnim. Zahvaljujemo se društvu za prireditve, kakor tudi vsem od blizu in daleč, ki so nas počastili s svojo udeležbo. Če mogoče, še drugokrat na svidenje v Trdnji vasi!

Društvena naznanila.

Zilska Bistrica. Zborovanje, napovedano za dan 8. junija, se je moralo zavoljo nepričakovanih zaprek odgoditi na dan 15. junija ob isti uri in po istem sporedu. — Odbor.

»Učiteljski dom« vabi vse odbornike k seji, ki se vrši v soboto, dne 7. junija, ob 8. uri zvečer pri Trabesingerju. — Tajnik.

Vogrče. V nedeljo, dne 15. t. m., priredi naše izobraževalno društvo Konstantinovo slavnost. Dopoldne v cerkvi za društvenike skupno sv. obhajilo, popoldne po blagoslovu v Breznikovem kozolcu shod s slavnostnim govorom in krasno igro »V tem znamenju boš zmagal«. — Odbor.

Št. Jakob v Rožu. Pevsko društvo »Rožica« priredi v nedeljo, dne 8. junija (in ne 1. junija, kakor je bilo prej naznanjeno), popoldne ob 4. uri pri g. Božiču, p. d. Basermanu, v Kotu svoj občni zbor. Na sporedu je petje, govor, volitev odbora in tudi nekaj za smeh. Prijatelji petja, pridite v obilnem številu!

Črna. Jugoslovanska strokovna zveza priredi dne 8. junija po drugi sv. maši svoje prvo zborovanje v Črni »pri Drofelniku«. Kdor se za strokovno združenje delavstva zanima, je vljudno vabljen.

Ženski shod v Podljubelju. Slovenska kršč.-soc. zveza priredi v nedeljo, dne 8. junija ob pol 3. uri popoldne ženski shod v »Delavskem Domu« v Podljubelju.

Sveče. Dne 8. junija je mesečni shod našega izobraževalnega društva. Pride govornik in dekleta nastopijo z igro: »Prisiljen stan zaničevan«. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina po navadi.

Podljubelj. Katol. slov. izobraževalno društvo v Borovljah priredi v nedeljo, dne 15. junija ob 3. uri popoldne v Delavskem Domu veselico s tombolo in petjem. Tombola bo imela veliko lepih in koristnih dobitev. Prijatelje društva prosimo, da svoje prijateljstvo — če mogoče — pokažejo z darovi in z nabiranjem darov. Darovi naj se oddajajo v Borovljah v društveni sobi v društvenih urah, v Podljubelju pa v gostilni pri Kajzru. Prijatelji, delajte na veliko udeležbo! — Odbor.

**Ali ste že pridobili „Miru“
-- novega naročnika? --**

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Brnca pri Beljaku veleč. gospod Franc Lasser, kn.-škof. dvorni kaplan v Celovcu; na župnijo Črna je prezentiran č. gospod Jožef Dobrovc, kanonik v Velikovcu.

Sodalitas ss. Cordis Jesu ima svoj mesečni sestanek v Celovcu prihodnji četrtek, dne 13. junija ob pol 2. uri.

Javorje. (Šmarncice.) Lepi majnik je mčnul in ž njim tudi majniška pobožnost. Glavni oltar s podobo Brezmadežne je bil zelo lepo in bogato ozaljšan. Radi tukajšnjih razmer so bile šmarnice prvokrat samo ob nedeljah in praznikih ter njihovih pred-dnevih. Brali so se izbrani odstavki iz knjižice »Lurški prizori«, ki so marsikoga vzdramili in zaupanje do Marije poživili. Za lepo petje je skrbel domači pevski zbor. Tako so se šmarnice vsem hitro priljubile

in bile zato tudi precej dobro obiskane. Tu di glede sv. obhajila se je opazil izdatni napredek. Da bi cvetel krasni maj vedno sveže in duhteče v naših srcih!

Romanje v Logavu. V Celovcu se je postavil odbor, kojega namen je, prirediti v proslavo šeststoletnice zmage krščanstva nad poganstvom mošk o romanje v Logavo dne 26. in 27. julija. Dne 26. julija bo slovesen vohod v cerkev, blagoslov. Zvečer in zjutraj se bo spovedavolo. Dne 27. julija je skupno sveto obhajilo za moške. Pot od Zg. Dravograda do Logave je 7 ur dolga in torej ni za slabotne. Voznina po železnici za tja in nazaj je za 3. razred na primer od Podkloštra do Zg. Dravograda 8 K 20 vin., od Pliberka 13 K 40 vin., Celovca 10 K, Pontablja 12 K, Beljaka 7 K. Udeležniki naj nanašajo udeležbo do 22. junija na župni urad mestne fare Sv. Ilja v Celovcu. V omenjenem odboru so gg.: Ignacij Gießmayer, nadknjigovodja; Janez Vallant, ravnatelj c. kr. pomožnih uradov v pokoju; Henrik Pontilli, c. kr. poštini oficial, Martin Kovač, stolni župnik; Henrik Angerer, župnik pri mestni fari in Franc Kolarič, župnik pri predmestni fari Sv. Lovrenca. Na razpolago bodo tudi slovenski spovedniki.

Gospodarske stvari.

Mlekarstvo.

(Piše Fr. Krištof, živinorejski inštruktor.)

(Dalje.)

Pridobitev mleka.

Mleko igra v gospodinjstvu eno najvažnejših vlog in zato zasluži, da se gospodinja tudi briga za pridobitev istega.

Obžalovanja vredna je gospodinja, katera nima dosti mleka na razpolago. Od zdrave krave se mleko lahko takoj po molži uživa, ne da bi bilo kuhano. To nas uči, da je mleko priprosta hrana, ki vse druge prekosi zaradi svoje pripravnosti za uživanje.

Pregovor pravi, da krava pri gobcu molze. Res je tako, da naše krave vsled slabe krme in napačnega krmiljenja ne morejo dati dosti mleka. Krava, ki molze, mora biti tudi temu primerno postrežena. Kolikokrat se zgodi, da morejo krave uživati najslabšo, ko vsa druga živina uživa boljše krmo. V hlevu stoji krava morda v zadnjem temnem kotičku, vol pa, ki ne da toliko dobička kot krava, zavzema prvi, najboljši prostor v hlevu.

Kakor je ponosen gospodar na svoje vole, ki jih je doma zredil, ravnotako bi se morala gospodinja brigati za krave, ki stoje v hlevu. To tekmovanje med gospodarjem in gospodinjo bi pokazalo, da se izreje krav bolj izplača kot reja volov. Krava da vsako leto eno tele, katero se lahko proda v starosti 6 tednov za svoto 80 do 100 K. Dobra krava da poleg teleta lahko 2 do 3 tisoč litrov mleka na leto. Kravo se ravno tako lahko navadi in rabi za vprego kot vola. Krava krmo boljše izrabljuje kot vol. Ako pade cena živine, smo z dobičkom krave bolj sigurni kot pri volu. Ali ni potem čudno, zakaj se ne redi več krav v hlevu, ako imamo od krav več dobička pričakovati kot od volov? Ta napaka izvira od tega, ker skoraj nobena gospodinja ne ve, koliko mleka je dala krava na leto in ne zna ceniti mleka kot lahko prebavljivo hrano.

Množina mleka od krav je odvisna od molže, krme in krmiljenja, oskrbovanja, paše, hleva, starosti, pasme, brejosti in morebitnega uprejanja.

Književnost.

Roža sveta. Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Povest iz tretje križarske vojske. 2 K 80 vin., vezano v platnu 3 K 90 vin.

Ta krasna povest je izšla kot XVIII. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi »Katališke Bukvarne« v Ljubljani. Pripovedna zbirka »Ljudske knjižnice« zasleduje vztrajno in dosledno svoj smoter, obogatiti slovensko slovstvo z zanimivim, a zaeno izbranim čtivom, saj so povesti »Dekle z biseri«, »Skozi pustinje in puščavo«, »Janez Nevolja« itd. zares pravi biseri pripovednega slovstva; prvenstvo bo pa zavzela brezdvoma najnovejša povest »Roža sveta«. »Roža sveta« je ena najlepših povesti, kar jih pozna svetovno slovstvo; njena snov je zajeta

izza časa križarskih vojsk, torej iz one dobe, ko je bila verska ideja tako močna, da si je pripelo tisoče in tisoče vitezov križ na svoje prsi ter so šli osvobodevati sveto deželo iz rok nevernikov. Doba križarskih vojsk je takorekoč viteška doba krščanstva.

Povest vsem slojem najtopleje priporočamo.

Salomonovi rudniki. (Spisal J. R. Haggard, poslovenil J. M. Afrikanška povest. Cena broš. 1 K 60 vinarjev, v platnu 2 K 40 vin. Le malo povesti imamo Slovenci, ki bi nudile čitatelju poleg izredno zanimive vsebine tudi možnost spoznavati tuje dežele in seznanjati se s čudnimi šegami in običaji nam neznanih divjih narodov. Slavni angleški pisatelj Haggard je postal ravno radi tega svetovno znan, ker zna v svojih čudovitih potnih povestih, ki so vseskozi prepletene z najbolj čudnimi dogodki, tako izborna naslikati tudi čuda pokrajin in prebivalcev, mimo katerih pelje svoje čitatelje. V tej lepi povesti s čudovito spretnostjo in zanimivostjo odgrinja čitatelju skrivnosti Afrike ter ga seznanja najpreje s strašnimi težavami, s katerimi je zvezan prehod skozi puščavo čez gore, pokrite z večnim snegom in ledom. Nato pa pripelje svoje junake, kolikor jih ne pogine med potom, v deželo, kjer se nahajajo bajni rudniki, iz katerih je črpal kralj Salomon svoje diamante in dragocenosti in kjer je dobil tudi slonovo kost za svoj slonokoščeni prestol. Vsa povest je pisana z redko pisateljsko zmožnostjo in je izredno zanimiva, zato jo priporočamo. Dobi in naroča se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Vabilo

na

redni občni zbor

Posojilnice za Belo in okolico

registrovane zadrugre z neomejeno zavezo

ki se vrši

v nedeljo, 15. junija po drugi božji službi v uradni sobi Belske občine.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1912.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

**PALMA KAVČUKOVH
PODPETNIKIH**

Kranilno in posojilno društvo v Celovcu

vabi na svoj

redni letni občni zbor

ki se vrši

v četrtek dne 12. junija 1913 v posojilničnih prostorih, Pavličeva ulica št. 7 v Celovcu.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odbornikov.
3. Slučajnosti.

Člani so k zboru vljudno povabljeni.

Odbor.

Bencinmotor 2 HP, še v dobrem stanju, proda Jožef Obrietan, mizar, Wolfsberg, Koroško.

Loterijske številke.

Brno,	28. maja:	10	4	30	50	26
Gradec,	28. maja:	65	30	62	72	33
Linc,	31. maja:	55	5	4	43	89

Tržne cene v Celovcu

29. majnika 1913 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)			
	od		do			
	K	v	K	v		
Pšenica	23	—	24	—	15	7
Rž	22	—	23	—	13	17
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	22	—	23	—	7	88
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	20	—
Turščica	22	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fizola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	6	60	—	—	3	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	9	—	11	—	—	—
" kislo	7	—	9	—	—	—
Slama	4	—	5	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur.maslo (putar), 1 "	2	40	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	10	2	30	—	—
" sur. 1 "	2	—	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 "	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	18	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	2	80	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	50	3	20	—	—

Zivina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
	od		živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	—	
Biki	—	—	—	—	—	—	—	
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	
" za vožnjo	500	560	—	—	—	18	12	
Junci	280	340	—	—	—	14	8	
Krave	256	560	70	74	—	74	44	
Telice	204	—	72	—	—	4	2	
Svinje, pitane	—	—	—	154	—	2	2	
Praseta, plemena	14	56	—	—	—	450	360	
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	
Koze	—	—	—	—	—	—	—	

GREGOR GRABER

cerkveni slikarski mojster

v štebnu pri Beljaku, pošta Malošče
se priporoča častiti duhovščini za vsa v to stroko spadajoča dela.

Radioaktivno zdravilišče :: Toplice

na Kranjskem, postaja Straža-Toplice na dolnji železnici.

Toplice z indife zntnimi snovmi z 38° C, dnevne dobave čez 30.000 hl radioaktivne tople vode, zdravljenje s pitjem in kopelmi. Posebno učinkujejo pri protinu in skrnini, ischias, nevalgiji, kožnih in ženskih boleznih. Veliki kopalni bazeni, ločene kopeli in močvirnate kopeli. Zložno urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Dobro pogozdena okolica. Dobra in poceni restavracija. — Sezona od 1. majnika do 1. oktobra. Prospekti in pojasnila brezplačno pri upravi kopališča.

IVAN PAUSCH, urar

Hausmannstätten pri Gradcu.

Mehanična delavnica za stolpne ure.

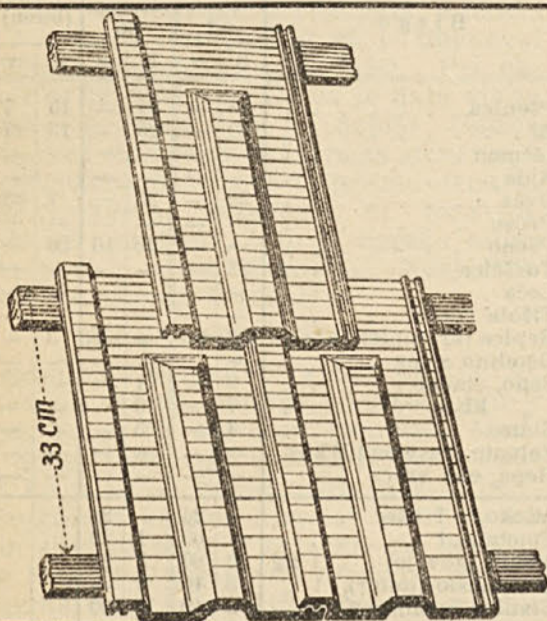
Lastna izrezljarna zobčastih kolesc z motorno silo. — Izgotavljanje ur za cerkve, občinske hiše, šole, gradove, tovarne itd. — Elektr. signalne ure. — Ure z elektr. navijanjem. — Popravila vsake vrste. — Predelava starih ur. — Vse po zmernih cenah z večletnim jamstvom.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

❖ s poševno obrezo in priveznim nastavkom ❖

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
: Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. :

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Ne le
dobra,
ampak
najboljša kosa na
svetu je

**„Vulkan“-
kosa**

ki jo oddaja edino le trgovina
železja „pri zlati kosi“
(poleg gostilne „pri Tigru“)

J. B. Hafner
v Celovcu,
Paradeisergasse 3,
kjer se dobijo tudi srpi,
kamni (osle), motike,
grablje, sploh železje
vsake vrste točno in po najnižjih cenah.

**CEFIRE
1913**

Ne smete pozabiti,
da dobro in pri-
stnobaravno blago
vsakdo direktno

**KANAFASE
1913**

pri izdelovatelju najboljše in poceni kupi.

Kdor rabi lanene in bombažaste kanafase, cefire, rjuhe,
damaste, batiste, svilo, atlase, blago za dame in go-
spode, platno, brisače in druge tkanine, naj se obrne na
znano krščansko trgovko

JAROSLAV MAREK ročna tkalnica
št. 39
v Bistrem pri Novem mestu ob Met. Češko.

Vzorci se pošiljajo zastoj in poštne prosto.
V zalogi imam tudi veliko množino ostankov cefira, de-
lena, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za
16 kron, prve vrste za 20 kron, najfinije vrste za 25 kron
franko po povzetju. — Od ostankov se vzorec ne pošilja.
— Srajce za gospe iz cefira in oksforda 1 komad po
K 1'80, 2'20, 2'60, 3'—, 4'— in 4'50. — Odjemalcem naj-
manj 6 srajc pošljem poštne prosto. — Pri naročilih za-
došča navedba širine vratu. — Dopisuje se slovensko. —
V enem letu nad 300 priznalnic od Slovencev.

Hranilnica in posojilnica v Črni

vabi na

občni zbor

ki se vrši

dne 8. junija ob 1. uri popoldne v župnišču.

Spored:

1. Poročilo o lanskem poslovanju.
2. Revizijsko poročilo.
3. Odobritev lanskega zaključka.
4. Volitev.
5. Slučajnosti.

Če ob določeni uri občni zbor ni sklepčen, se
vrši isti po blagoslovu ob vsakem številu članov.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

! 500 kron !

Vam plačam, če moj uničevalec korenin „Riamazilo“

ne odstrani brez bolečin Vaših kurjih oces, bradavic,
trde kože v 3 dneh. Cena lončku z jamčujočim pi-
smom 1 K. Kemeny, Košice (Kaschau), I. poštni pre-
dal (12/829) Ogrsko.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

Izredna c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti
625.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1913.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije
na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 7, v loterijskih
kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzo-
javnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. —
Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke
se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov
(oddelek za državne loterije).

V zalogi tiskarne Družbe sv. Mohorja v Celovcu
je izšla knjiga:

Slovensko-nemški in nemško-
slovenski

slovarček.

Sestavila dr. J. Sket, c. kr. vl. sv., in
Št. Podboj, c. kr. prof.

Cena v prti vezani knjigi je K 2'40,
po pošti K 2'50. Dobi se v vseh
knjigarnah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fondi okroglo K 1.000.000.—

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 3/4 0/0

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni davek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izzrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje sročke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Tr. tu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradožnu.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

proti 30 dnevni
odpovedi po **5 0/0**

proti 60 dnevni
odpovedi po **5 1/2 0/0**